

Bohoslužby v Zábřeze 4.června 2017

J 20, 19-23

Milé sestry, milí bratři, zkoušeli jste někdy napsat píseň? Nebo alespoň složit báseň? Případně namalovat obraz? Když k tomu přestoupíme technicky, neměl by to být žádný problém. Vždyť, co je to píseň? Co je to báseň? Co je obraz? Shluk not nebo slov či barev, který musí respektovat určitá pravidla. To by teoreticky mohlo stačit. Zejména, když máte nějakou tu techniku k dispozici, tak by se to dalo nějak udělat. Určitě by to neznělo falešně, dalo by se to poslouchat, dalo by se na takové dílo koukat. Jen by si nejspíš člověk říkal, že je to sice zajímavé, ale něco tomu chybí. Nejde přitom o tón či verš nebo barvu. Něco, co je za tím vším, něco, co není tak docela vidět, ale přesto je velmi důležité, aby píseň byla skutečně písni, báseň básní a obraz obrazem.

Svým způsobem je velice podobné umělecké dílo i společenství církve či následování Ježíše Krista. I zde to můžeme vzít naprosto technicky. Církev je sdružení lidí, kteří se hlásí k nějakým hodnotám, následování respektování určitých hodnot. Takto by se to dalo nějak také definovat. Zní to jednoduše a neměl by být problém založit nějakou církev, či se pro následování rozhodnout. Seženeme pár lidí, kteří se shodnou na nějaké podobě boha a už můžeme založit církev. Vytvoříme nějakou formu kultu, pravidla, jak se chovat a máme to hotové. Kupodivu i takto církve skutečně vznikají. A může to být kolikrát zajímavé společenství, může se jevit logicky a uspořádaně. Stejným způsobem se člověk může rozhodnout jít za Kristem, stát se jeho následovníkem. Pojme to opět technicky, stanoví si pravidla pro každodenní život, bude je dodržovat. Každý den si přečte Bibli, pomodlí, večer udělá pobožnost s písněmi. Dalo by se říct, radost pohledět. Nebude v tom vidět nic rušivého, problematického. I tak se dá jako učedník Ježíšův fungovat. Proč by to ostatně nešlo rozšířit i na společenství sboru? I zde bychom mohli přemýšlet podobným způsobem. Co je pro sbor důležité? Mít členy, mít zvolené staršovstvo, mít dostatečný příjem na platbu repartic a personálního fondu. Když to dáme dohromady, bude zde sbor. Opět to může být zajímavá kompozice, farář, bohoslužby, různé akce, vše se daří, vše funguje. Ale také i zde může něco podstatného chybět. Jako v básni, která má krásná slova, písni s krásnými tóny či na obraze se zářivými barvami.

Možná si řekneme, že je to spíš práce pro znalce, tedy poznat, že s nějakým tím dílem není něco zcela v pořádku. Laikovi se to zkrátka líbí a nevidí žádný nedostatek, problém. Nevnímá, že něco v tom chybí. Pravda, je to otázka vkusu. Ale to neznamená, že když laik nevidí rozdíl, že ten rozdíl tam není. Asi mnohem víc to platí o tom následování, o církvi či sboru. Opravdu nemusí být na první pohled patrné, že ta kompozice hodnot, činností a výsledků cosi důležitého postrádá, je taková nepřírozená, umělá. Ono i laik pozná, že něco chybí velmi jednoduše. Na první pohled často ne, je to nové, je to většinou úžasné. Ale dobré dílo se dá obdivovat stále. Neztratí svůj šmrnc ani po několikerém zhlédnutí, poslechnutí, setkání. A o to jde i v tom díle církve. Na první pohled se vše může jevit bezproblémově, krásně sladěné. Ale jakmile to nemá v sobě cosi víc, jakmile je to jen dobrá kompozice, ohraje se to, oposlouchá, stane nudným. Najednou se to krásné stává něčím vzdáleným a cizím. Také se dá říct, že je to obsahově prázdné. To je myslím docela výstižné slovo pro píseň, obraz, báseň i církev či následování, které je poskládáno jaksi uměle, jen podle nějakých pravidel logiky. Má to dobrý obal, ale chybí obsah. Prostě to můžeme označit jaksi bezduchým. Nemá to ducha, není v tom Duch.

Krásný obraz jsme mohli číst ve slovech dnešního evangelia. Základ je jasný. Je to společenství, jsou spolu, mají něco, co je váže dohromady. A přesto to jaksi není ono. Jsou zavření ze strachu, jsou v koncích, bezradní. Toto jejich společenství viditelně něco postrádá. Nejsou to ale ani peníze, ani nějaký řád či hodnotová pravidla. Chybí jim Ježíš. Ne jen jako osoba, člověk, který jim byl blízký, ale jako ten, který dával do jejich života onu samotnou živost. Chybí přesně ten Ježíš, který vzápětí do jejich společenství přichází a praví: „Pokoj vám.“ Příchod vzkříšeného Ježíše do jejich středu působí změnu, naplňuje toto společenství přesně tím, co z technického shluku učedníků vytváří umělecké dílo církve. V jiné době jsme to četli i v prvním čtení. Se společenstvím se něco významného stalo, přišel onen Duch, který mu vлил novou živost. Ježíš o tomto Duchu mluvil hodně před svým ukřižováním. Upokojoval učedníky zaslíbením právě tohoto Ducha, který bude pokračováním Ježíšovy přítomnosti. Moc tohoto Ducha tedy není v tom, že by přicházel nějaký další bůh, ale je v tom zpřítomnění Ježíše jako Krista, jako Božího Syna. Učedníci velice dobře rozuměli tomu, že jakmile se setkali s Ježíšem a stali se jeho následovníky, nedokáží už dál jít světem sami. Potřebují ho, potřebují jeho blízkost, jeho laskavost, jeho slovo. On je pro ně tím pramenem života, cestou, která vede ke spáse a pokoji. Ztrátou Ježíše ztrácí jejich život naplnění a jasný cíl. Znovu se ocitá ve tmě.

Setkání vzkříšeného Ježíše s učedníky a dar Ducha dává společenství jeho náplň. Podle Janova evangelia je tato náplň trochu zvláštní. Jedná se o odpuštění hříchů. Komu odpustíte, tomu bude odpuštěno, komu neodpustíte, tomu odpuštěno nebude. Asi první, co se člověku při těchto slovech vybaví, je veliká moc, která se dostává církvi. Mít moc nad odpuštěním či neodpuštěním, to je jistě také dost lákavé, je to veliké pokušení. Dá se s tím dobře hospodařit, i když spíš by bylo na místě říct, že dalo. A v tom je právě háček tohoto naplnění poslání společenství učedníků. Pokud šlo o nějaký výstřelek lidského myšlení, tak se to časem ztratí. Dalo by se říct, že omrzí, oposlouchá, jako nějaká bezduchá píseň. Ta moc odpuštění či neodpuštění je spojena s darem Ducha svatého, to znamená, že tomu společenství dává náplň, aby nebylo bezduché. Proto je zřejmé, že nejde o uplatnění moci, či kontroly nad lidským

pokolením, nejde o postavení obchodu s odpuštěním. Jde o víc. Strašení peklem v případě, že člověk neprojde placeným očištným obřadem mělo úspěch, pokud nad tím lidé nemohli moc uvažovat. To je dnes trochu jiné. Dnes je potíží, že lidé právě o svých hříších nepřemýšlejí. Neberou je jako něco problematického, něco, co jim může znepříjemnit existenci. Směle můžeme mluvit o opačném extrému oproti dřívějším dobám. A právě zde přichází ke slovu to poslání dané učedníkům, to ovoce Ducha, kterého jim Ježíš svěřil. Víme, že aby, hříchy mohly být odpuštěny, musejí být nejprve vyznány. A aby mohly být vyznány, je třeba, aby hříšníci věděli, proč je mají vyznávat. A to vědět nebudou, pokud k nim nedolehne zvěst o Boží lásce. Duch svatý je pokračování Ježíšova díla. A toto dílo bylo zaměřeno právě na smíření, ospravedlnění hříšníka před Bohem, které se neodejde bez odpuštění jeho hříchů a vin. Proto tedy Duch svatý vede učedníky, aby pokračovali v tomto zvěstování odpuštění hříchů. Z toho také můžeme poznávat, že ta moc nad odpuštěním není v zasypání hříšníka jeho špatností, ale v setkání s Boží láskou. V takovém setkání se otevírá srdce a je to právě Boží hlas v tomto srdci, který potom vede k uvědomění si viny a potřeby Božího odpuštění.

Duch svatý dává životu náplň a smysl. Jeho působením poznáváme i to, jak tedy vypadá skutečná církev, skutečný sbor, skutečné následování. Nejde jen o to, co je vidět na povrchu, ale i tu vnitřní živost, jde o to, že svou činností církev sbor či jednotlivec někam ukazují, někam vedou. A nestanou se nudnými a fádními ve chvíli, kdy se s nimi člověk poněkolkáté setká. Je to právě Duch Ježíšův, který nás nenechává v klidu, ale nutí k nějakému pohybu. V činech i myšlení. Tím také zdůrazňuje základ naší existence. Ta stojí na dobré zprávě, evangeliu. A je to skutečně dobrá zpráva, že církev, sbor nebo i Kristův učedník nejsou produkt lidského rozhodnutí, výsledek umělého díla podle nějakých tabulek, ale jsou dílem svatého Ducha. Jsou dílem, které směřuje odněkud někam, má svůj cíl a to ho rozhybává. Jan nazývá tohoto Ježíšova Ducha také Utěшитelem. A on je nám skutečně útěchou. Poslední dobou se zdá, že základní definicí sboru je nejspíš dostatek plátců saláru, či jiných dárců. Tedy, zaměřujeme se na to, aby jich byl dostatek? Proč? Aby tu mohl být farář. Proč? Aby měl kdo kázat a učit. Proč? Aby tu byl dostatek těch, co zajistí budoucnost sboru. Proč? Mohli bychom se takto ptát a odpovídat do nekonečna. Jako v písni, která pořád opakuje stejný motiv a nikam se dál nerozvine. A mohli bychom se tím také stále trápit. Útěcha, kterou dostáváme skrze Ducha, je v tom, že hned na počátku stojí jiná definice. Nejsme zde proto, abychom prostě byli. Jsme zde proto, aby svět mohl slyšet o odpouštějící Boží lásce, jsme zde proto, abychom mohli odpouštět hříchy, které vzdalují člověka od Boha. Jistě k tomu potřebujeme nějakou základnu, strukturu a mnoho dalších technických věcí. Ale ty jsou až to druhé. První je ten účel, který nás váže dohromady, který vytváří toto umělecké dílo s názvem církev. A stejně se to pak může promítat i do našeho osobního následování. V něm také nejde o fungování podle nějakého schématu, naplňování představ či norem. Jde o poznání, kam Ježíš skrze Ducha můj život vede, jakým způsobem dává poznat mé místo v jeho díle.

Každý z nás je jako nota, slovo, či barevná stopa. Sami o sobě můžeme cosi vytvořit. Můžeme být spolu, můžeme si povídat, něco dělat. Ale až svatý Duch z nás tvoří úžasné dílo, které má myšlenku, není nudné či chaotické. Tvoří z nás dílo, které má co říct tomuto světu, může ho

nasměrovat, může ho oslovit, nasytit ale zároveň nepřesytit. Proto je zřejmé, jak důležitý pro nás tento Duch Ježíšův je. Dává smysl a řád našemu následování, působí, že náš sbor není jen zájmové sdružení, ale je to prostor, kde každý může najít cestu k životu.

Pane Ježíši, prosíme za tvého Ducha i pro naše životy. Vždyť v něm nás znovu a znovu oživuješ, abychom mohli tvůj život nést tomu světu.

Amen.

p { margin-bottom: 0.25cm; line-height: 120%; }